

Gävle
KOMMUN

Synpunkter på preliminära ramar 2024

Socialnämnden

Anvisningar

Ur anvisningar

- *Respektive nämnd skall analysera de förändringar på ramar som påverkar dem. Generellt utgår preliminära ramar utifrån ett behov av nedjustering av ramarna motsvarande 1% årligen för alla nämnder. Kommunstyrelsen har beaktat att mer effektiv personalplanering och omförhandling av boendeplatser inom ON och AFN kan reducera kostnaderna i verksamheten. Kostnaderna för trygghetsanställda inom AFN är nedjusterad med 20 mnkr med ambitionen att verksamheterna där medarbetarna har sitt arbete skall bära kostnaderna. Även KS, UN och SBN har fått reduceringar av ramar utöver den generella reduceringen.*
- *Nämnden ska även kommentera möjligheten att arbeta mot och nå de kommunövergripande målen, de specifika uppdragen i budget 2023 och aktiviteter i de strategiska programmen.*

Utgångspunkter

Bakgrund

- Som ingång till och viss komplettering av materialet rekommenderas delårsrapport 1 och 2 för alla Valfärdsnämnderna.
- Kommande bilder visar på grunderna för Valfärd Gävle och de sk Valfärdsnämnderna

Lagar som styr verksamheterna inom sektorn

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
- Skollagen
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om vård av missbrukare (LVM)
- Lagen om valfrihetssystem (LOV)
- Lagen om offentlig upphandling (LOU)
- Kommunallagen, förvaltningslagen, offentlighets- och sekretesslagen, socialförsörjningsbalken (SFB) m fl.

Omvårdnadsnämnden

Omvårdnadsnämnden har det politiska ansvaret för verksamheter som omfattar bland annat;

- stöd och omsorg till äldre,
- stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning,
- förebyggande verksamhet,
- hemtjänst och hemsjukvård.

Socialnämnden

Socialnämnden har det politiska ansvaret för kommunens verksamheter inom socialtjänst, vilket omfattar bland annat:

- uppgifter och uppdrag enligt socialtjänstlagen, [läs mer om socialtjänstlagen på riksdagens webbplats.](#)
- budget- och skuldrådgivning
- familjerätt
- familjerådgivning
- serveringstillstånd för restauranger
- lotteritillstånd

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har det politiska ansvaret för verksamheter inom;

- arbetsmarknad,
- vuxenutbildning,
- daglig verksamhet (EDV=enheten för daglig verksamhet)
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga
- försörjningsstöd

Sammanhanget – den stora bilden

- Samhällsutvecklingen påverkar nämndernas förutsättningar:
 - Den ekonomiska utvecklingen som bl a medför ökade kostnader direkt och indirekt
 - En fortsatt betydande andel av befolkningen i långtidsarbetslöshet
 - Gängkriminalitet som påverkar oss direkt och indirekt
 - Det säkerhetspolitiska läget som medför behov av att öka förmågan att hantera kriser
 - Kompetensförsörjning inom alla nämnders ansvarsområden
- Pågående utredningar inom välfärdsområdet på nationell nivå som kan medföra fokusförändringar, t ex inom individ- och familjeomsorg
- Kommande lagförändringar, ffa ny socialtjänstlag (sannolikt juli 2025) och Statligt huvudmannaskap för personlig assistans (2026), samt ansvarsförändringar mellan kommuner och regioner utifrån samsjuklighetsutredningen (SOU 2023:25)

Ministern: Fler unga kan behöva omhändertas

Publicerad 2023-09-02

Camilla Waltersson Grönvall (M). Foto: Thomas Karlsson

Fler unga kan komma att behöva omhändertas för att skyddas från att hamna i kriminella nätverk.

Det säger socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M), i [Ekots lördagsintervju](#).

Digitalisering

- Den digitala omställningen kommer fortsatt att utvecklas och både *utveckling samt förvaltning* av digitala lösningar kräver resurser och ny typ av kompetens likväl som att den digitala mognaden behöver öka
- Medarbetarnas tillgång till digitala verktyg behöver öka, och redan nu pågår detta. MDM*-telefoner till medarbetare inom hemtjänst och funktionsnedsättningsområdet är under leverans och ska vara slutfört 231130. Det är viktigt för att klara vardagen, men också för att kunna kommunicera snabbt i oväntade situationer. Det är ett steg i riktning framåt avseende förutsättningar för fortsatt digitalisering
- Juridiska hinder för digitalisering finns fortfarande och behöver särskilt bevakas.
- För att visa hur digitalisering ska nyttjas för att bidra till Välfärds måluppfyllelse har en *digital strategi* beslutats av de tre Välfärdsnämnderna. Strategin anger bland annat att där det är möjligt och relevant ska digitala lösningar vara förstahandsval. Strategin ger också riktning i att prioritera digitalisering som ger ökad självständighet, delaktighet, trygghet samt ökad resurseffektivitet och kvalitet.

*MDM=Mobile Device Management är ett system för att centralt registrera mobila enheter som möjliggör hantering och övervakning för att öka säkerheten vid mobilanvändande, t ex lokalisering, låsning eller rensning av telefonen, konfigurerings av funktioner.

Krisberedskap

- Sektorn kommer under 2024 att fortsätta höja krishanteringsförmågan vad gäller planering, organisering och samordning samt att säkra tillgång till nödvändiga resurser i händelse av kris.
- Detta kommer fortsatt vara resurskrävande, dvs en ökad förmåga kommer medföra att kostnader.
- Kontinuitetsplaner är upprättade för sektorns verksamheter.
- Sektorn kommer behöva fortsätta investera i reservkraftsaggregat för att klara strömbortfall vid boenden (se nästa bild).
- Dialog kring livsmedelsförsörjning pågår mellan Valfärd Gävle och Utbildning Gävle
- Tillgång till fordon för att bättre klara t ex snöoväder har ökat genom att Gavlefastigheter AB stärkt sin förmåga.
- Sektorns förmåga till kommunikation vid krissituationer där elbortfall är en del har ökat.

Krisberedskap - reservkraftverk

- Idag har Valfärd Gävle fyra reservkraftverk som köptes in 1990 och 1991. De är fungerande men reservdelarna är slut och de får bygga reservdelar när de går sönder.
- Verksamheten har möjlighet att koppla in reservkraft på 12 vård- och omsorgsboenden. Värt att notera är att Furugården och Forellplan kräver två extra reservkraftverk, alltså blir det 14 reservkraftverk totalt.
- Solgårdsgatan, Vinddraget och 6:e 26 saknar möjlighet att koppla in reservkraft.
- Målbilden är att sektorn ska kunna driva alla vård- och omsorgsboenden med stationerad/inbyggd reservkraft alternativt ansluta med mobila reservkraftverk.
- Prioriteringen kommer vara att bygga stationära reservkraftverk i ytterområden såsom Bergby och Hedesunda, därefter bygga stationärt på Hemlingborg. Slutligen köpa in ett mobilt reservkraftverk per år i sju år innan sektorn därefter uppgraderar och rangerar ut de fyra gamla verken som finns.
- Priserna för ett kraftverk idag är svårbedömda, och marknadsstyrda, där vi under det senaste året sett kraftigt höjda priser. Ett nytt kraftverk bedöms kosta någonstans mellan 1-1,5 mnkr i ett normalt prisläge.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

- Kompetensförsörjning inom alla verksamhetsområden kräver långsiktiga, strukturerade och hållbara lösningar.
- Sektorn bedriver ett uppdrag rörande kompetensförsörjning och kompetensutveckling som ska vara avslutat årsskiftet 2023/24. Då kommer förbättrade strukturer och processer för kompetensförsörjning och vara på plats, med ett tydligare strategiskt perspektiv kring kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Samordning av utbildningar, av statsbidrag för kompetensutveckling samt identifiering av kompetensbehov kommer fungera bättre.
- En långsiktig målsättning är att samtliga verksamheter inom Valfärd Gävle kan introducera och kompetensutveckla medarbetare på ett lättillgängligt, effektivt sätt via den digitala kompetensplattformen. Fem enheter är igång eller startar upp med detta.
- Gävle kommun är tillsammans med alla länets kommuner med i Yrkesresan, en satsning på kompetensutveckling inom socialtjänsten som leds av SKR.
- Samverkan sker med Högskolan i Gävle bland annat för att möjliggöra kvalitativ verksamhetsförlagd utbildning
- En praktikkoordinator har rekryterats vars uppdrag bland annat är att driva samarbete mellan interna och externa aktörer gällande praktikfrågor, hålla ihop och hitta nya nätverk gällande praktik-, student- och handledarfrågor inom och utom organisationen.

Lagstiftning

Ny lagstiftning – Socialtjänstlag

- Sannolikt kommer den nya socialtjänstlagen träda i kraft 1 juli 2025. I kommande budgetproposition aviserar regeringen resurser till implementering över tid. En del av resurserna kommer behöva gå till koordinerande stöd, och andra delar till utbildningsinsatser.
- Förändringen handlar om att skapa en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, med möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. En socialtjänst med en mer förebyggande inriktning kommer sannolikt att bredda den målgrupp som socialtjänsten vanligtvis möter i dag. Den kan få kostnadsdrivande effekter
- En kunskapsbaserad socialtjänst ställer krav på kompetensutveckling hos medarbetare gällande evidensbaserade arbetssätt och metoder

Socialnämnden

Det förebyggande arbetet

- Det krävs mycket för att vända rådande samhällsutveckling, och samverkan mellan flera aktörer och myndigheter. Resurser till ett förebyggande socialt arbete är en viktig del i detta.
- En gemensam handlingsplan mellan tre kontor i sektorn med följande mål: tidig identifikation av unga i riskzon, minskade insatstider för barn och unga, minska placeringskostnaderna, förändra arbetssätt för att uppnå målen i vårdplanerna samt möjliggöra övergång till vård på hemmaplan. 25 olika aktiviteter planeras, kontinuerlig uppföljning sker av genomförandet.
- I arbetet med att motverka unga som är riskzon för eller redan utvecklat en kriminell livsstil kommer 10 riktade tjänster rekryteras under året. Här möjliggörs ett intensivt och nära arbete med ungdomar och deras familjer samt för unga vuxna. Arbetet sker i nära samarbete med polis, skola och fritidsverksamhet. Tjänsterna finansieras av statsbidrag fram till 2024. Behovet är dock långsiktigt.
- Arbetet i SIG syftar till att förhindra placeringar - Förhindra nyrekrytering till kriminalitet - Få en trygg och bra hemmiljö - Få föräldrar och ungdom att hitta bra och goda relationer till varandra och de dem behöver - Fungerande skolgång - Undvika/hitta alternativ till kriminalitet - Lämna kriminalitet

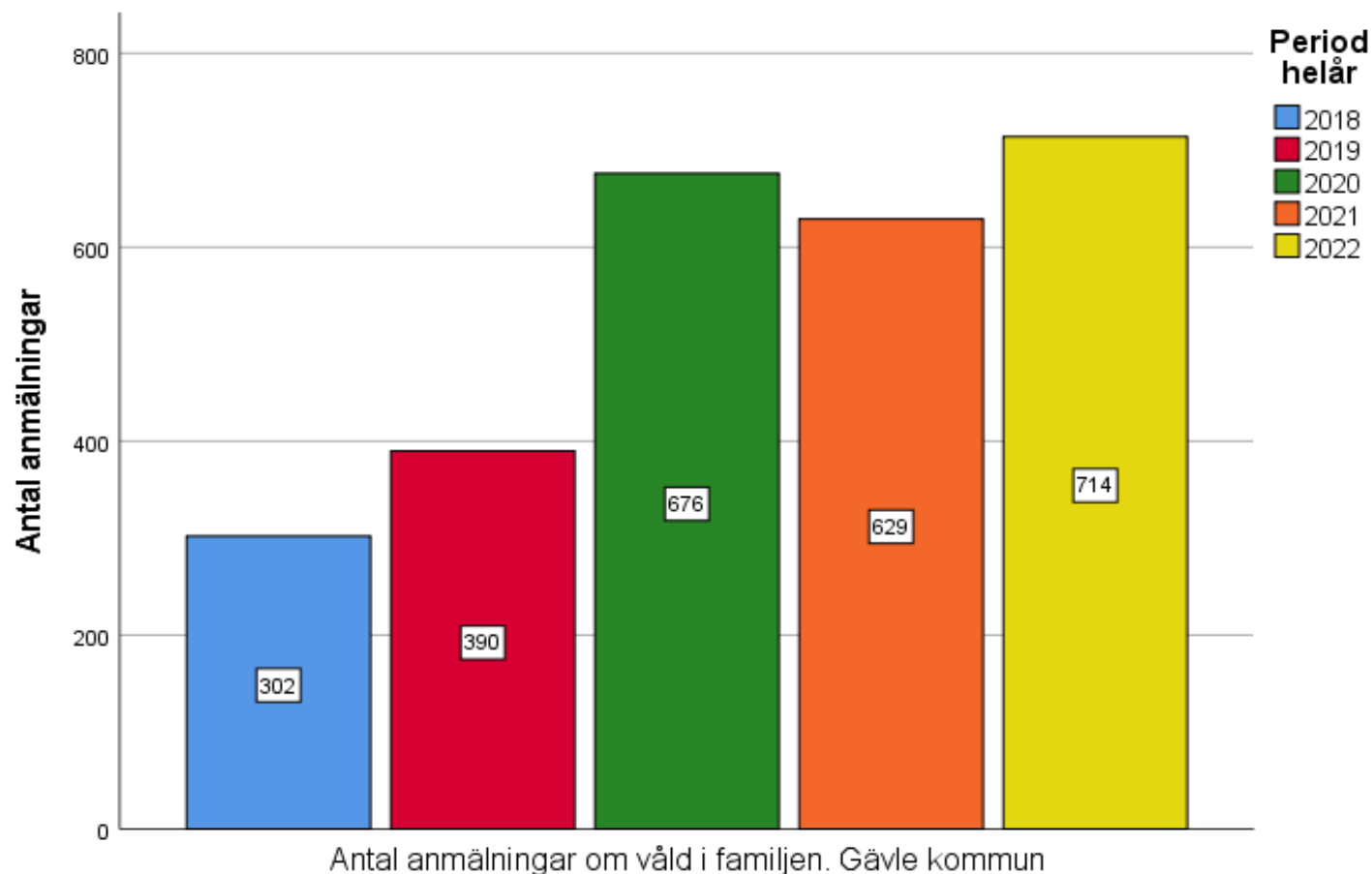
Idéburet Offentligt Partnerskap - IOP

- Socialnämnden har för närvarande fyra IOP:
 - Kvinnojouren Blålockan
 - Mansjouren Stickan
 - RIA och Härbäret
 - Matakuten där IOP utgörs av tillgång till lokaler på Akutboendet
- Uppföljningar med dessa under 2021 till 2023 visar på positiva effekter i form av kontakter med de kommunala verksamheterna, samverkan mellan organisationerna samt potential för utveckling av de befintliga IOP.
- Det skulle t ex handla om:
 - Stöd till kvinnor som befinner sig i eller vill lämna prostitution (Blålockan)
 - Stöd till män för att minska andelen sexköpare (Stickan)
 - Sysselsättningsinsatser för de som regelbundet besöker Härbäret
- Dock måste en vidare dialog föras med respektive aktör utifrån områdena ovan
- Överenskommelserna med Blålockan respektive Stickan stäcker sig till dec 2023

Anmälningar

- Nämnden ser fortsatt ökande antal anmälningar vad gäller barn och unga över längre tid.
- Det har tillkommit ny lagstiftning samt föreskrifter, som ökat nämndens ansvar för att utreda och följa upp. Kravet att bedöma och utreda inom stipulerad tid samt kravet på att dokumentera alla utredningsåtgärder och insatser, har medfört behov av nya arbetssätt samt tillförsel av personalresurser.
- Ökande anmälningar över tid är en kombination av en framgång och en utmaning: en ökad medvetenhet om vikten av att anmäla och en ökad utsatthet.
- Den ökade utsattheten visar sig i bristande omsorg (missbruk, psykisk ohälsa hos förälder) i kombination med våld i familjen.
- Genomsnittsålder på barn då anmälan görs är 10-11 år. Anmälningar görs av både skolan, polis och medborgare. Gällande barn som bevittnat våld så är snittåldern 7 år.
- Efterföljande bilder innehåller stora mängder statistik, som är viktig att ha som underlag för att kunna se trender över tid.

Anmälan om våld i familjen (barn)

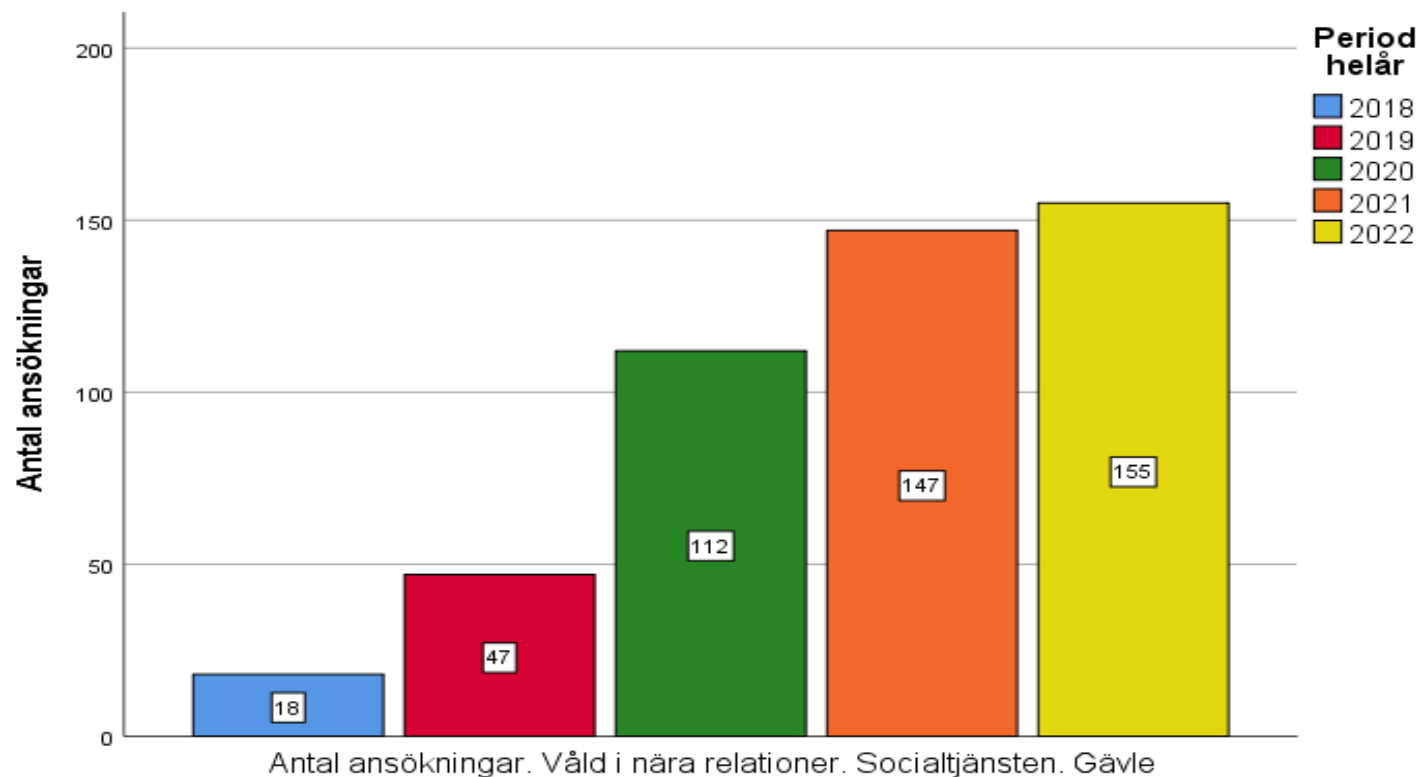

Antalet anmälningar till socialtjänsten om våld i familjen har ökat med 57 % mellan 2018 och 2022. Våld i familjen är den anmälningsorsak som har ökat mest av alla anmälningsorsaker för barn och unga mellan 2018 och 2022. 12 % av anmälningarna rör våld i familjen, där den vanligaste orsaken till anmälan är omsorgssvikt (41 %).

Vilka barn anmäls om våld i familjen och vilka anmäler?

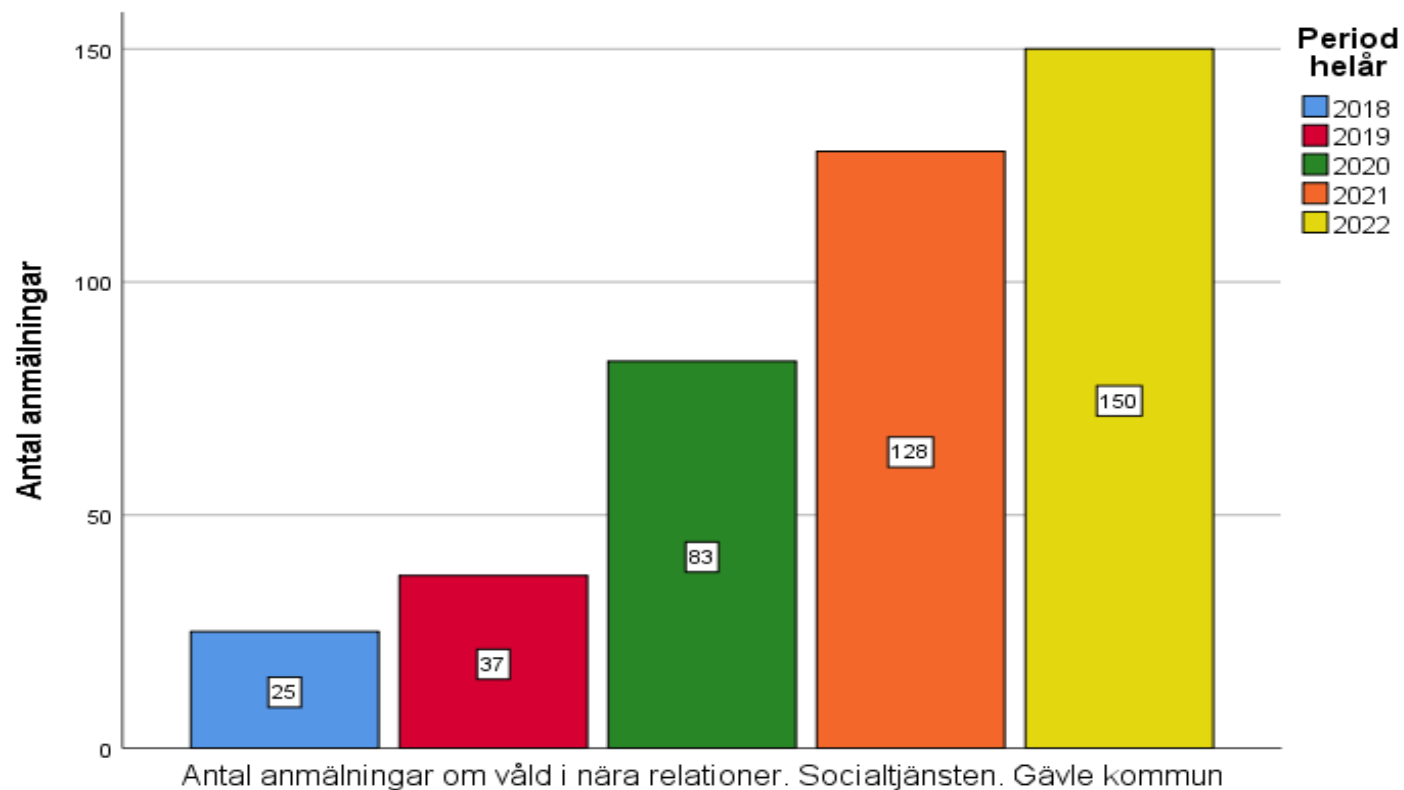
- Under 2022 anmäldes närmare 500 barn till socialtjänsten i Gävle rörande våld i familjen.
- Lika många flickor (50 %) som pojkar (50 %) anmäls för våld i familjen.
- Medelålder på de barn som anmäls är 8 år (7,83).
- 40 % av anmälningarna om våld kommer ifrån socialtjänsten (ex officio), t.ex. från den egna öppenvården. 26 % kommer ifrån polisen. 3 % av anmälningarna om våld kommer ifrån förskolan och 18 % från grundskolan.
- I genomsnitt inkommer 1,4 anmälningar per barn om våld i familjen, dvs. vissa barn anmäls mer än en gång under ett halvår.
- Vid alla anmälningar om våld i familjen inleds en social utredning.
- Traditionellt leder mellan 50-60 % av utredningarna till biståndsinsats.

Ansökan vid våld i nära relationer (vuxna)

Antal ansökningar till socialtjänsten pga. våld i nära relationer har ökat mellan 2018 och 2022. 20 % av ansökningarna från vuxna till socialtjänsten handlar om bistånd pga. våld i nära relationer. Vanligaste orsaken till ansökan från vuxna är om bistånd pga. missbruk eller beroende (67 %).

Anmälan vid våld i nära relationer (vuxna)

Antal anmälningar till socialtjänsten pga. våld i nära relationer har ökat mellan 2018 och 2022. 11 % av de totala anmälningarna rörande vuxna handlar om våld i nära relationer. Vanligaste orsaken till anmälan från annan är pga. missbruk eller beroende (53 %).

Vilka ansöker/anmäls om våld i nära relationer (vuxna)?

Ansökan

- 95 % av ansökningarna om våld i nära relationer kommer från kvinnor.
- Medelåldern på de som ansöker är 37 år (37, 06).

Anmälan

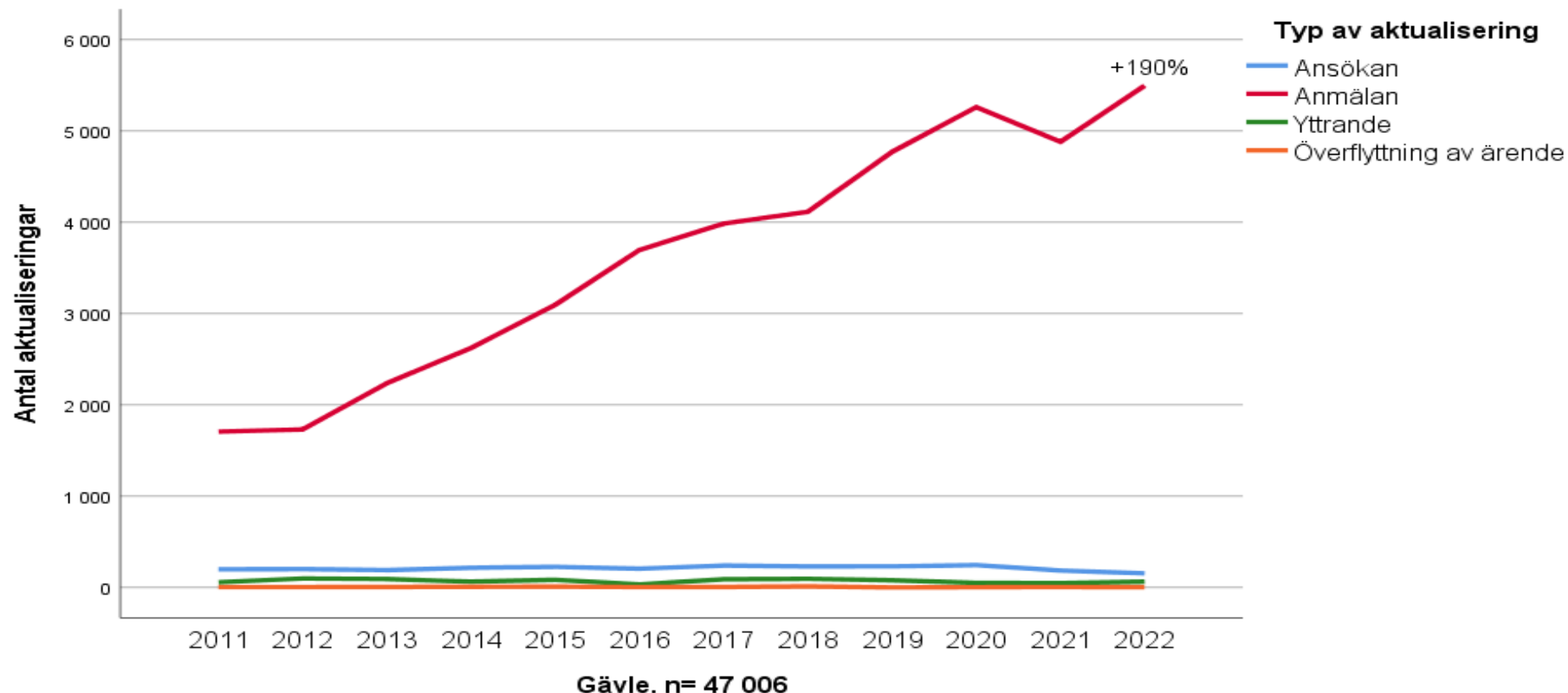
- 88 % av anmälningarna om våld i nära relationer rör kvinnor.
- Medelåldern på de som anmäls är 41 år (41,19).
- 45 % av anmälningarna kommer från socialtjänsten (ex. officio). 14 % av anmälningarna kommer från privatpersoner (grannar, bekanta) och 9 % från anhöriga (släkt).
- 36 % av anmälningarna leder till en social utredning (den enskilde kan tacka nej till att utredning om bistånd inleds)

Varför ökar aktualiseringar om våld?

Delförklaringar:

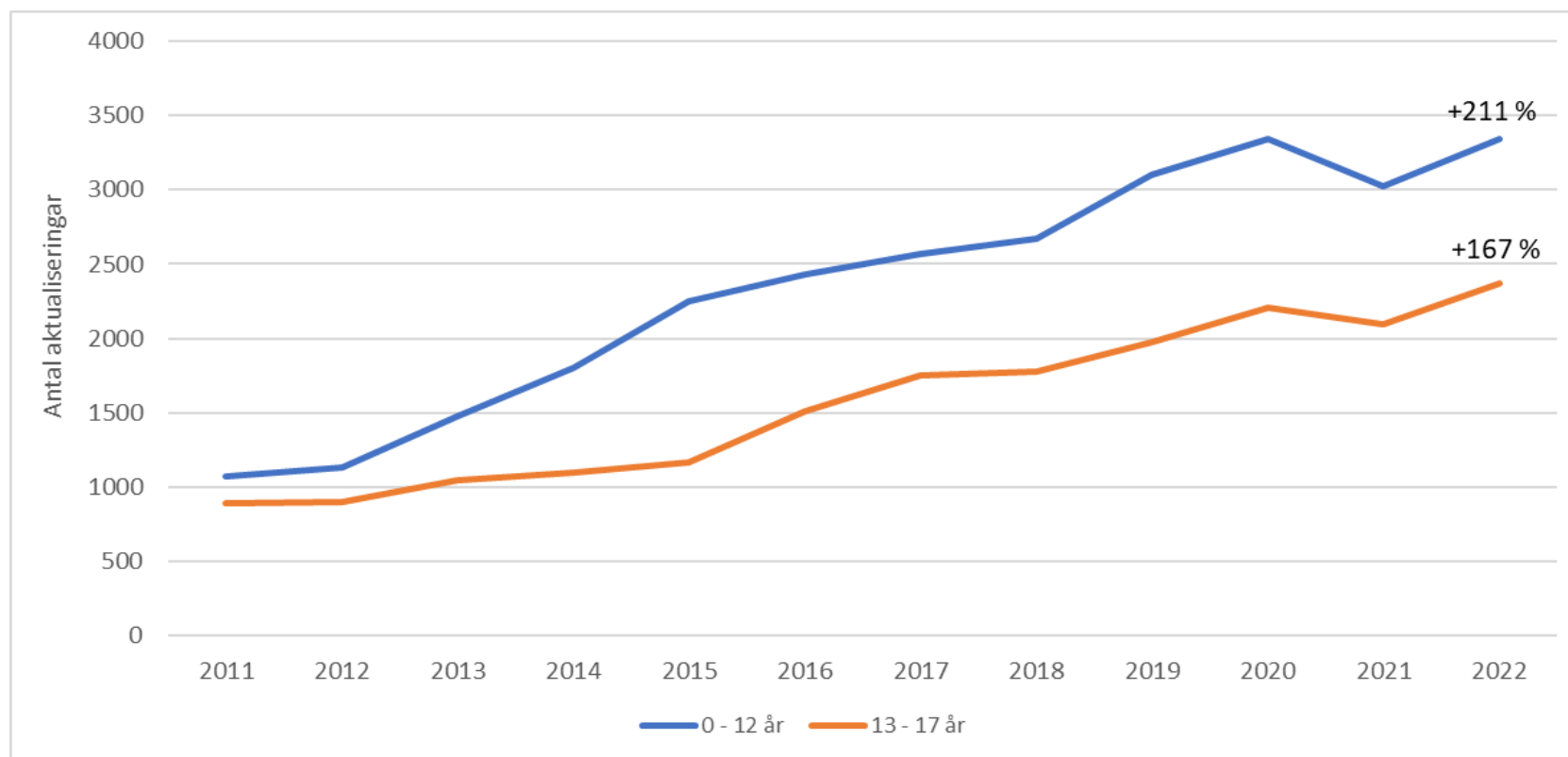
- Socialtjänstens organisering och kapacitet. T.ex. mottagningsenheter och e-tjänster för ansökan/anmälan har ökat tillgängligheten för myndigheter och privatpersoner att kontakta socialtjänsten.
- Medial uppmärksamhet har synliggjort att möjligheterna finns till stöd i högre utsträckning
- Ökad samverkan mellan socialtjänsten och verksamheter som möter våldsutsatta.
- Ökad medvetenhet om våld i samhället hos aktörer som anmäler och hos de som söker hjälp.

Utveckling – aktualiseringar (0-17 år)

Ökningen av aktualiseringarna av barn och unga utgörs helt av anmälningar, en ökning med 190 % mellan 2011 – 2022 (se röd linje). Vi ser även samma tendens i länets kommuner. Notera att grafen visar antalet aktualiseringar och inte antalet barn! Vad gäller antalet barn; under 2022 anmäldes c:a 2300 barn 0 – 17 år till socialtjänstens individ- och familjeomsorg i Gävle kommun.

Utveckling aktualisering, 0-12 och 13-17 år

Aktualiseringarna har ökat i de båda åldersgrupperna mellan 2011 och 2022, men vi noterar en större ökning i åldersgruppen 0-12 år. De allra flesta aktualiseringarna (90 %) består av anmälningar.

Andelen barn/unga i Gävle kommun

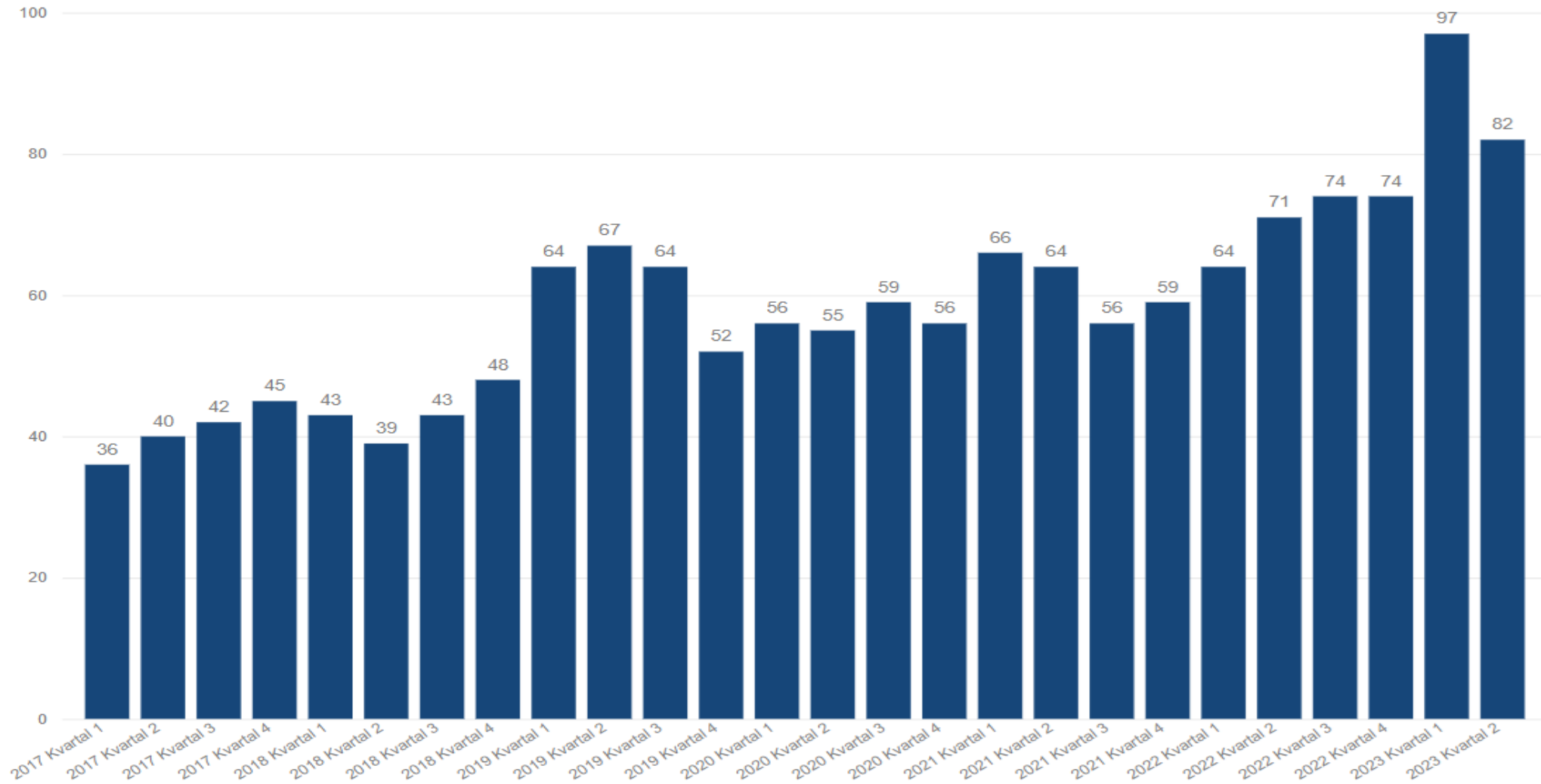

Hur många barn handlar det om?

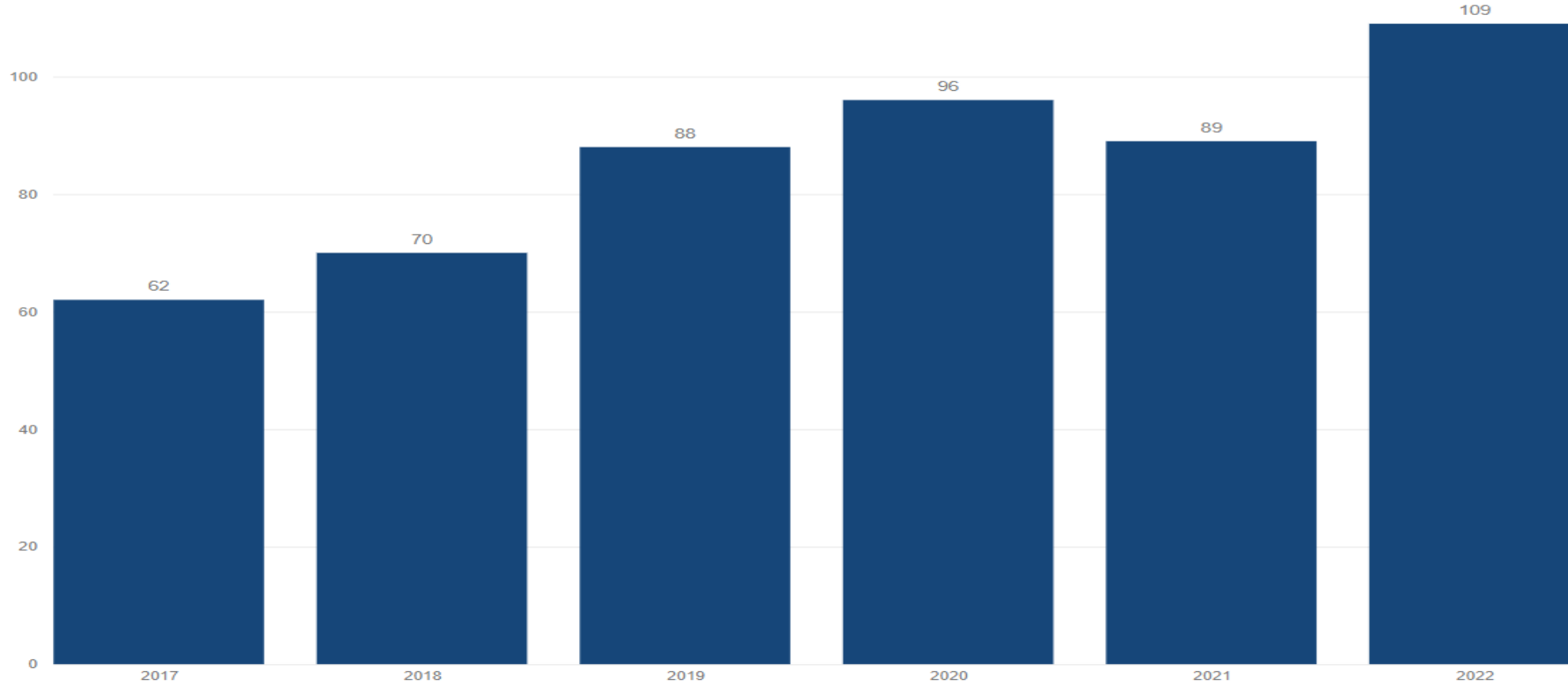
- Socialstyrelsens nationella kartläggning av anmälningar visar att antalet barn som anmäldes till socialtjänsten 2021 motsvarade 10 % (9,8) av andelen barn 0-17 år i riket.*
- I jämförelse med riksgenomsnittet har Gävle en högre andel barn som anmäls till socialtjänsten. För 2021 motsvarade antalet barn som anmäldes till socialtjänsten 11 % (10,9) av andelen barn (0-17 år) i Gävle kommun.
- Uppdelat på de aktuella åldersgrupperna för 2021 i Gävle kommun noteras:
 - a) 0-12 år: 10 % (9,7) av andelen barn i Gävle
 - b) 13-17 år: 14 % (13,9) av andelen barn/unga i Gävle
- Forskning visar att åldersgruppen 13-17 år den åldersgrupp som mer frekvent kommer i kontakt med socialtjänsten i jämförelse med yngre barn (0-12 år).

*Källa: Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa 2021. Socialstyrelsen, nov, 2022

Antal HVB-placerade barn/unga (unika). 2017- kvartal 2 2023

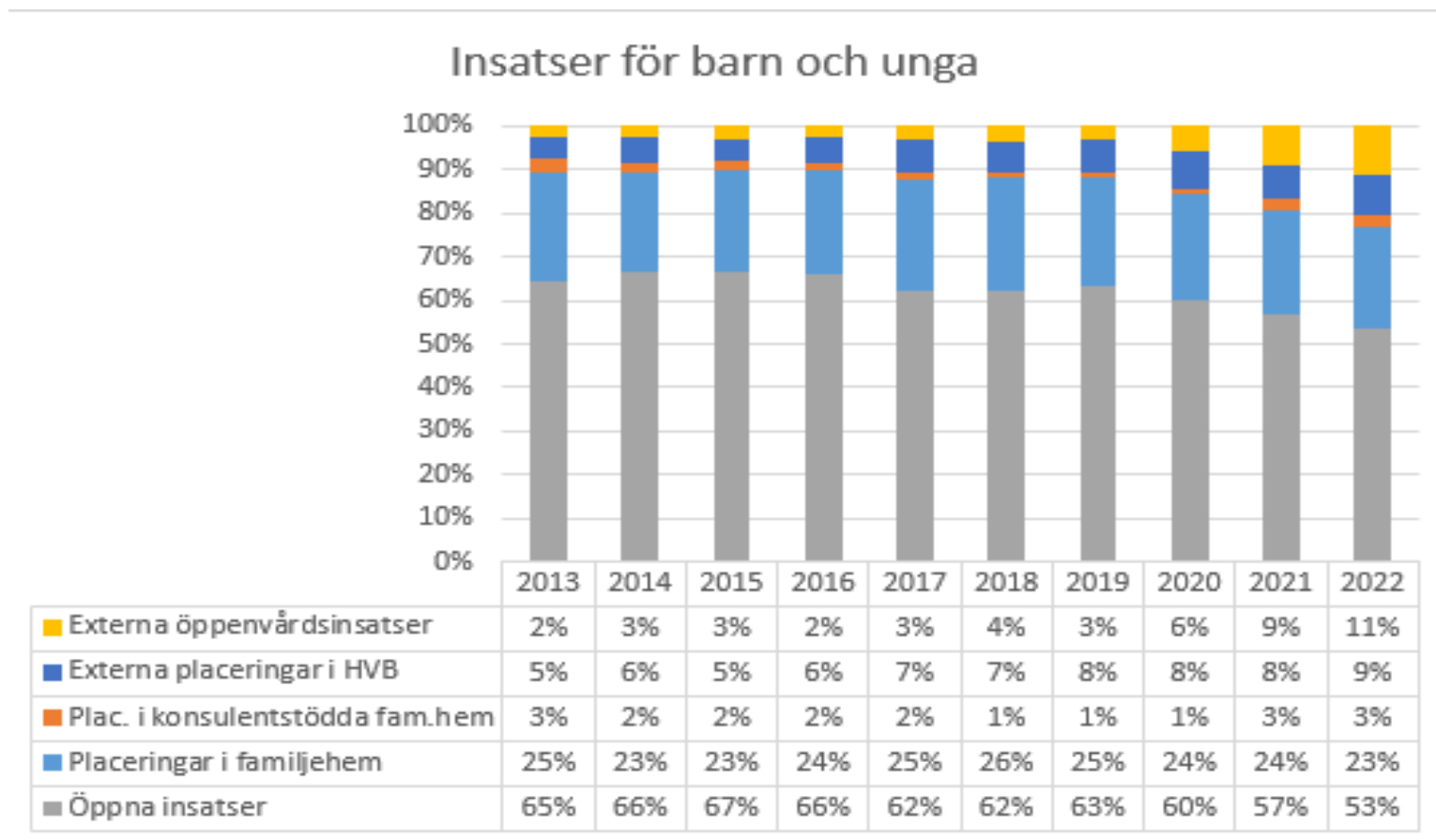

Antal HVB-placerade barn/unga (unika). 2017-2022, helår.

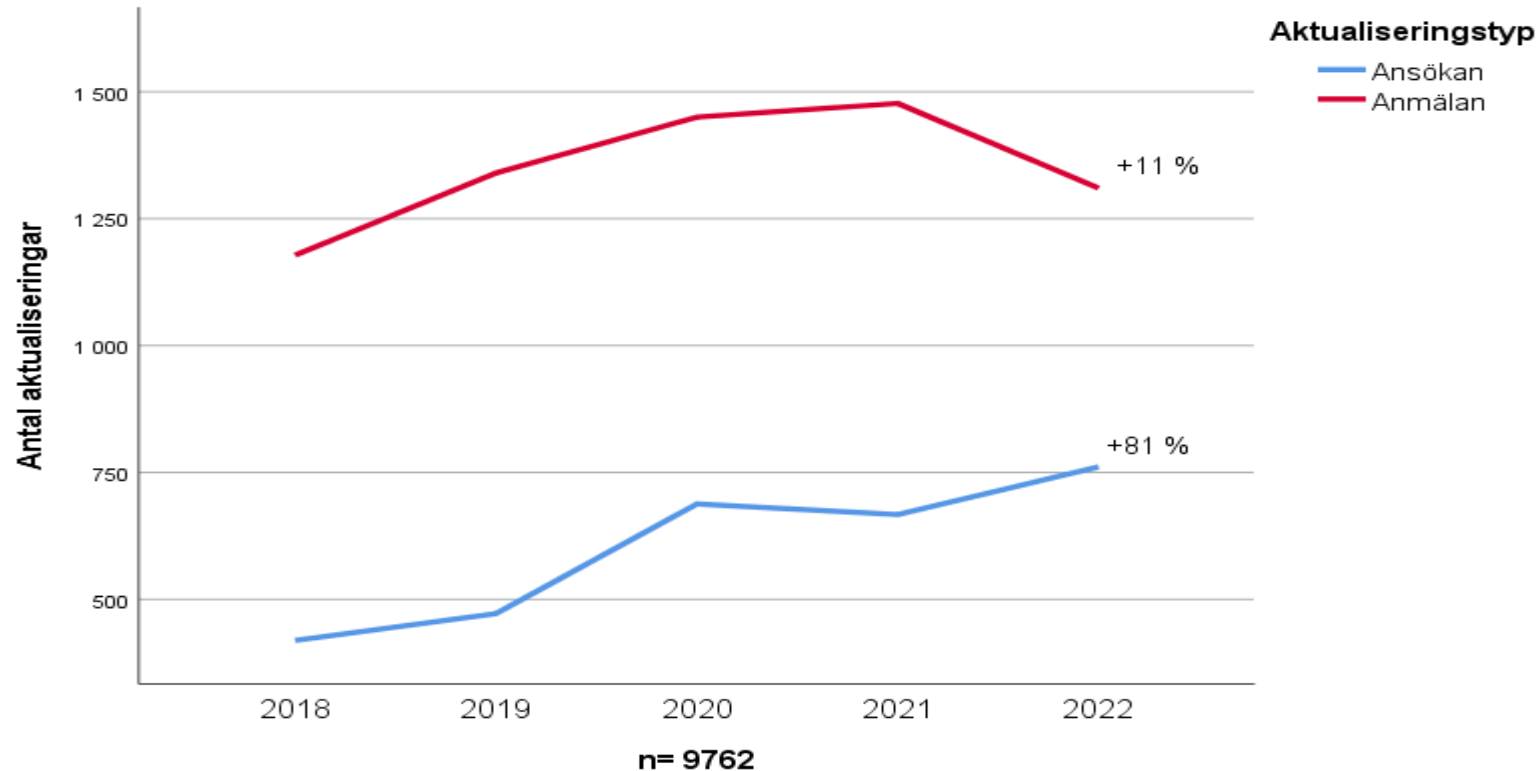
Staplarna visar antal placerade barn/unga (unika personer) i HVB. Återkommande aktstudier visar att för 10 – 20 % av barn/unga så är placeringen den första insatsen inom socialtjänsten. Dvs, mellan 80 - 90 % av dom placerade barnen har tidigare erhållit en eller flera insatser inom socialtjänsten, där en intern öppenvårdsinsats är den vanligaste.

Fördelningen av socialtjänstens insatser för barn/unga, 2013-2022

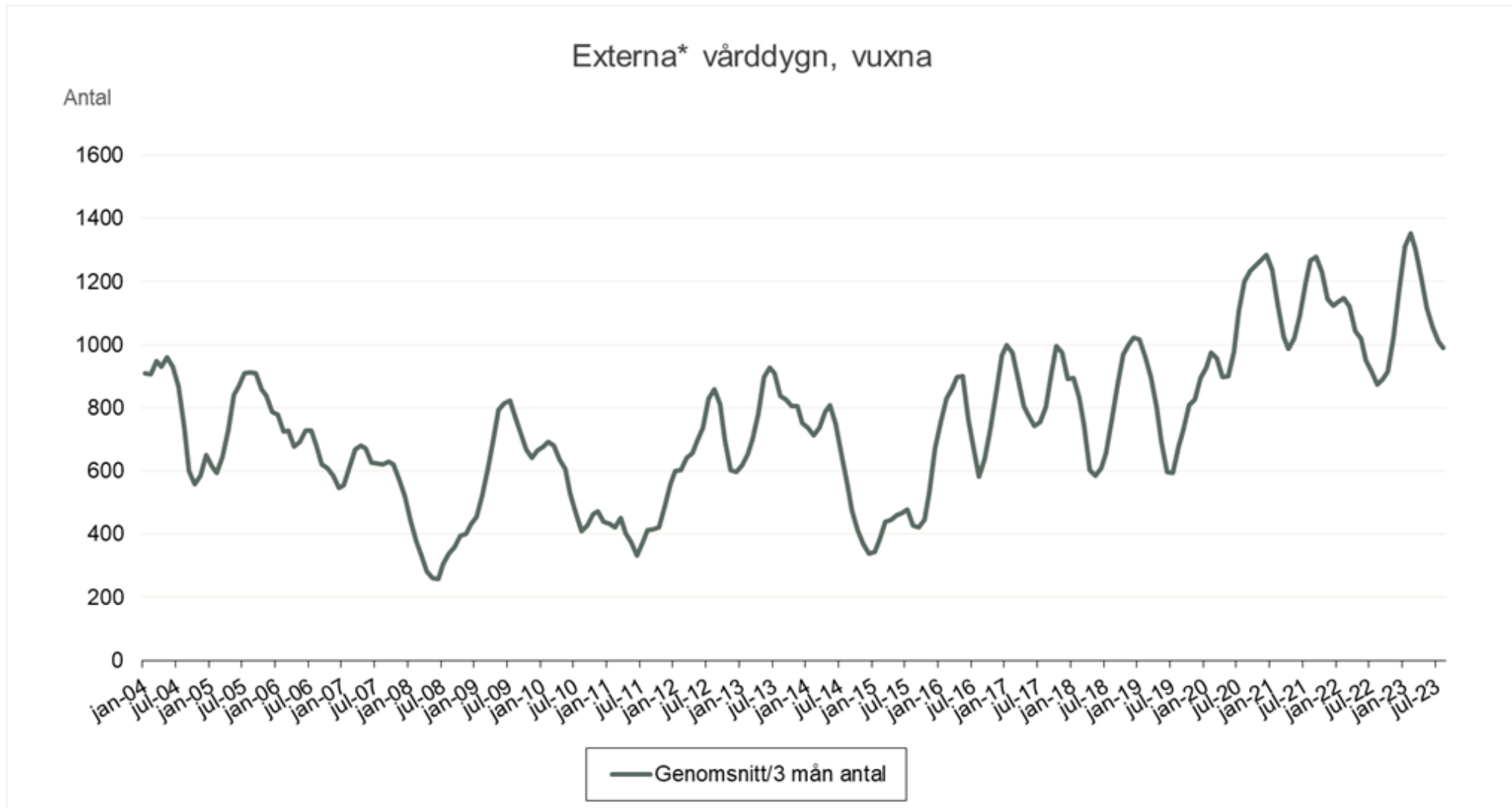
Ovanstående graf visar hur antalet insatser för barn och unga fördelas mellan varandra. 2022 utgör HVB placeringarna 9 %, i jämförelse med Öppna insatser (intern öppenvård, kontaktperson, kontaktfamilj) som utgör 53% av insatserna.

Utveckling-aktualisering av vuxna, >21 år

Antalet ansökningar för vuxna har ökat med 81 % och antalet anmälningar med 11 %, mellan 2018 och 2022. Notera att grafen visar antalet aktualiseringar och inte antalet vuxna! Vad gäller antalet vuxna; under 2022 aktualiserades (ansökan, anmälan) drygt 1000 vuxna personer, 21 år och äldre, till socialtjänstens individ- och familjeomsorg i Gävle kommun.

HVB placering av vuxna, vårddygn. 2004 - 2023

Placeringar i HVB, barn/unga, år 2022

- Fler pojkar (60 %) än flickor (40 %) placeras i HVB.
- Medelålder vid placeringstillfället: 15 år.
- En ökning av LVU-placeringarna under 2022, utgjorde mer än hälften av alla HVB placeringar (54 %). I jämförelse med 2019 (31 %) och 2020 (36 %).
- En sammansatt problembild, barn/unga har i genomsnitt 3 samtida problem/behov.
- De vanligaste orsakerna till placering i HVB;
 - Socialt nedbrytande beteende(beteendeproblem): 74 %
 - Psykisk ohälsa: 43 %
 - Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning: 43 %
 - Kriminalitet: 31 %
 - Narkotikamissbruk: 31 %
- Den unge har tidigare haft kontakt med BUP innan placeringen: 47 %.

Kriminalitet som orsak till placering i HVB

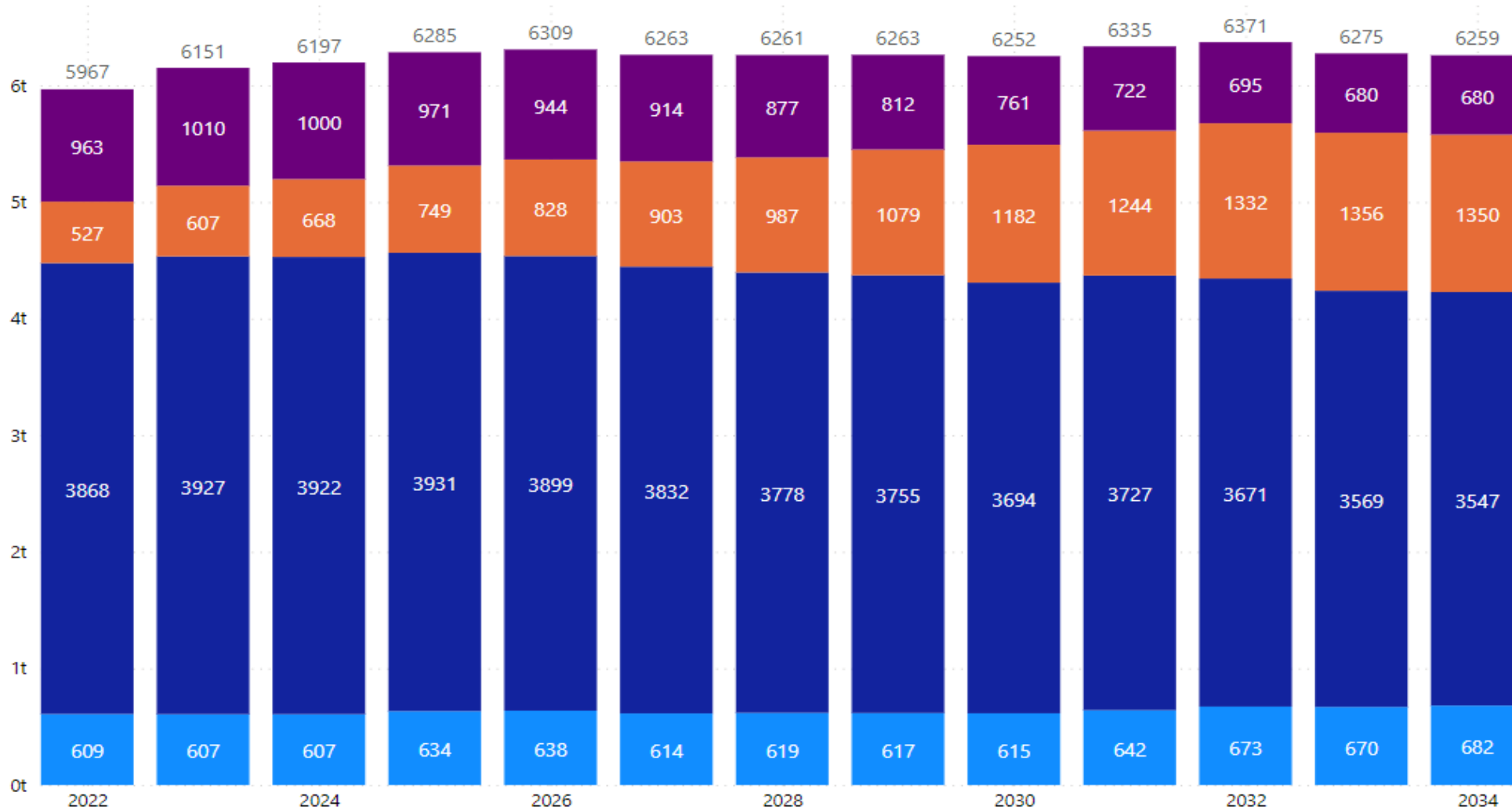
- 31 % av placeringarna i HVB under 2022 har kriminalitet som en av som orsakerna.
- De som placeras pga. kriminalitet har i genomsnitt 4 samtida problem, såsom: narkotikamissbruk, psykisk ohälsa/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt omsorgssvikt (psykisk och/eller missbruk hos förälder, våld i familjen).
- Ingen dramatiskt ökning av antalet placeringar under 2022/2023 pga. kriminalitet, i jämförelse med tidigare år.
- Det som dock skiljer sig mot tidigare år är att allvarlighetsgraden av kriminaliteten har ökat. Den unges kriminalitet yttrar sig oftast i:
 - grova narkotikabrott
 - grova vapenbrott
 - deltagande i kriminella nätverk
 - hotbild mot den unge från kriminella nätverk

Placeringar, barn och unga

- Under år 2022–2034 växer Gävles befolkning marginellt i åldersgrupp 13–17 år, men befolkningssammansättningen förändras utifrån andelen svensk- respektive utländsk bakgrund.
- Andelen inrikes födda barn med två inrikes födda föräldrar förväntas minska från 65 till 57 procent av befolkningen (3 868 till 3 547 barn). Under samma period förväntas antalet inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar att öka från 8 till 22 procent (527 till 1 350 barn). Antalet utrikesfödda barn förväntas dock minska från 16 procent till 11 procent (963 till 680 barn).
- Befolkningsprognosen baseras på SCB befolkningsdata för Gävle kommun 2022. Barn i yngre åldrar har framåträknats för att matcha 13–17 åldersklass till och med 2034. Uppgifter för utrikesfödda barn har hämtats från Styrning och stöds prognos för Gävle kommun. Ingen hänsyn har tagits till in/utflyttning.

Gävle kommuns befolkning 2022-2034, antal personer i åldersgrupp 13-17 år

Bakgrund ● inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder ● inrikes födda med två inrikes födda föräldrar ● inrikes födda med två utrikes födda föräldrar ● utrikes födda

Placeringar barn och unga, forts.

- I Gävle kommun är utrikesfödda samt inrikes födda barn med utrikesfödda föräldrar överrepresenterade i placeringar enligt LVU.
- I jämförelse med inrikes födda barn med inrikes födda föräldrar (referensvärde 1.0) har inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar en överrepresentation på knappt 4 gånger. Detta innebär att 4 gånger större andel av barn i befolkningsgruppen blir placerade enligt LVU.
- Dessa data pekar i samma riktning med Socialstyrelsens data på LVU placerade barn, dock är Gävles överrepresentationen högre för utrikesfödda och inrikes född barn med ena föräldern född i Sverige och andra föräldern utomlands. Socialstyrelsen data innehåller enstaka ensamkommande barn, vilket gör att andelen LVU för utrikesfödda kan vara några tiondelar för hög. För inrikes födda barn med en förälder född i Sverige och andra föräldern utomlands, har Gävle en underrepresentation på 0,4 vilket skiljer sig kraftigt från den nationella överrepresentationen på 2,3.

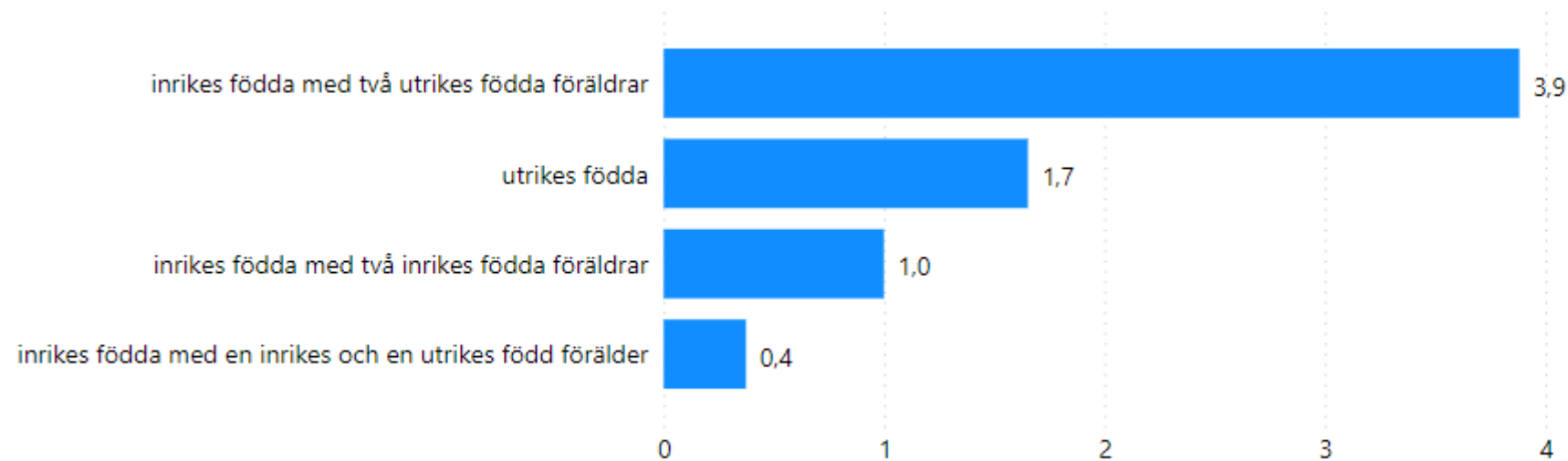
Källa - Socialstyrelsens placeringsregister. Beställt data för samtliga placeringar i riket 2013 per barnets bakgrund, genomförande och insatstyp. Senare data saknas. 2013 är sista året som statistik finns på barnets föräldrars bakgrund.

Placeringar barn och unga, forts.

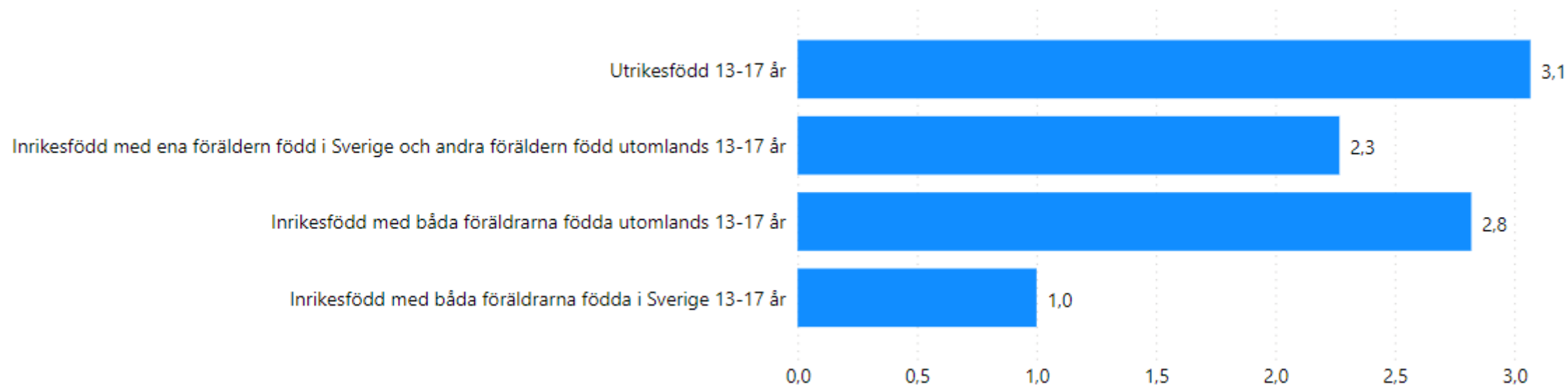
- Brottsförebyggande rådets statistik på andel av befolkningen 15-51 år som varit misstänkta för brott pekar på liknande mönster att gruppen utrikes födda är överrepresenterade och att överrepresentationen finns kvar även i andra generationens invandrare, d.v.s. inrikes födda med utrikes födda föräldrar.
- Datat visar en överrepresentation för utrikesfödda på 2,5 samt inrikes födda med utrikes födda föräldrar på 3,2. Om hänsyn tas till ålder, kön, utbildning, inkomst och kommutyp sjunker överrepresentationen till 1,8 för utrikesfödda och 1,7 för inrikes födda med utrikes födda föräldrar.

Källa: BRÅ – rapport 2021:9 Misstänkta för brott bland personer med inrikes respektive utrikes bakgrund, sid 51, 58.

HVB placerade (LVU) barn 13-17 år, Gävle kommun 2022. Över/underrepresentation - antal placerade barn i relation till befolkningen.

HVB placerade (LVU) barn i Sverige 2013. Överrepresentation per barnets bakgrund - antal placerade i relation till andel av befolkningen.

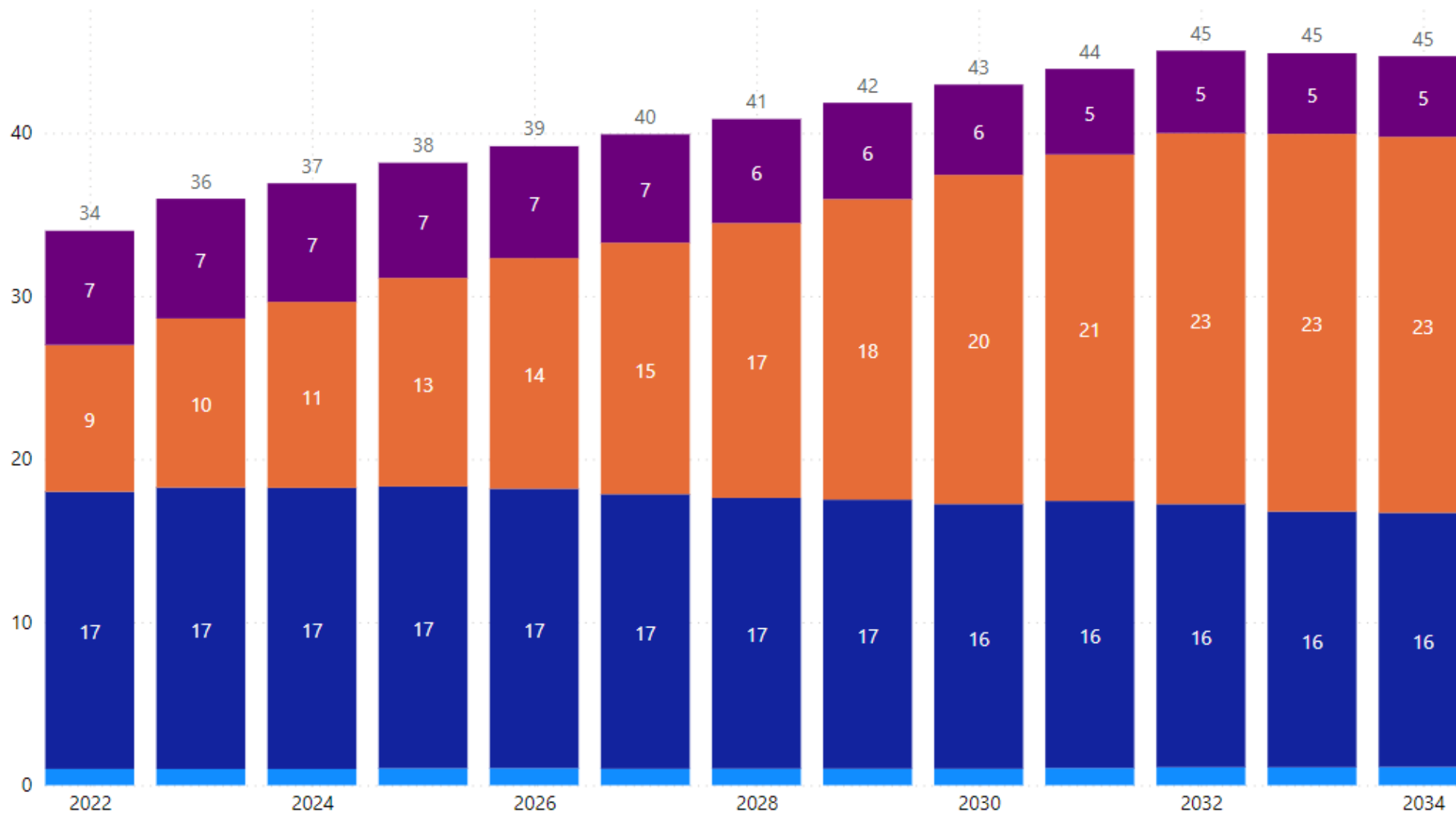

Framtidsprognos (linjär)

- Den förändrade befolkningssammansättningen i åldersgrupp 13–17 år innebär att antalet placeringar enligt LVU förväntas öka från 34 barn 2022 till uppskattningsvis 45 barn år 2034.
- Prognosen är ännu under konstruktion och ska betraktas som "worst case scenario" att nuvarande andelar placerade barn i befolkningen och per bakgrund håller i sig. Prognosen kan förbättras framöver med befolkningsdata om föräldrars utbildningsnivå, arbetslöshet, försörjningsstöd och jämförelser mot tidigare år. I skrivande stund är befolkningens sammansättning och statistisk överrepresentation för LVU placering bästa tillgängliga verktyg för prognos.

Prognos antal LVU placerade barn 13-17 år Gävle kommun, år 2022-2034

Bakgrund ● inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder ● inrikes födda med två inrikes födda föräldrar ● inrikes födda med två utrikes födda föräldrar ● utrikes födda

Socialnämnden framåt

- De externa placeringarna fortsätter öka, och som framgår av materialet så pekar det rent statistisk på en fortsatt ökning. De nationella bedömningarna (bl a uttryckta av ansvarig minister i september) är att placeringarna kommer öka som en följd av arbetet mot gängkriminalitet.
- Nämnden kan inte stå ensam i detta arbete. Inom nämndens ansvarsområde pågår flera förändringar som kommer bidra till att kommunen på lång sikt ökar förmågan att tidigare stödja familjer i utsatta grupper, samt barn och ungdomar. Men där kommer också samverkan med förskolan, skolan, andra myndigheter och civilsamhälle att behöva öka.
- Tyvärr är sannolikheten inte försumbar att detta förändringsarbete kommer pågå samtidigt som vi fortfarande ser en ökande trend av placeringar. Tålamod och uthållighet är avgörande för att förändringsarbetet ska lyckas.

Socialnämnden framåt

- "Bostad först" bedöms fortfarande vara relevant för att bättre kunna möta bostadslöshet och social utsatthet och är en av åtgärderna inom den nationella strategin mot hemlöshet. Kommunen behöver ta ett samlat grepp kring målgruppen, för att avskaffa hemlöshet. Samverkan med allmännyttan är central. Socialstyrelsen riktar fortsatt resurser till kommunerna för detta arbete och ett projekt har startat under 2023.
- För att minska missbruket behöver kommunen öka samverkan med Region Gävleborg och i större utsträckning arbeta med Case-Management för att undvika återfall i tvångsvård. Arbetssättet innebär ett intensifierat samarbete mellan olika huvudmän och är personalresurskrävande men kostnadseffektivt.

Socialnämnden framåt

- Effekterna av en inrättad våldsenhet och IOP med jourorganisationerna är viktiga, och kommer vara en del i det fortsatta arbetet mot våld i nära relationer. Sannolikt måste dock ytterligare insatser till för att lyckas över tid med tanke på utvecklingen.
- Utifrån trenderna vad gäller utredningsärenden och en ökad social utsatthet behöver socialnämnden sannolikt ytterligare resursförstärkning för att klara det framtida uppdraget, t ex till fler socialsekreterare till utredningsenheterna eller till att hantera en utvecklad öppenvård. Rekryteringar pågår, men det finns en stor efterfrågan på yrkesgruppen och konkurrens är hård.

Förutsättningar utifrån ekonomiska ramar

Samlad summering utmaningar

- Utmaningarna för Valfärdsnämnderna och Valfärd Gävle är betydande. De lokala utmaningarna är också nationella – dvs lokala lösningar behöver kopplas samman med eventuella nationella satsningar, och förändringsarbeten. Gävle kommun kan inte ensamt lösa utmaningar som är nationella och som även nivåmässigt behöver lösas av flera offentliga aktörer gemensamt: stat, region och kommun.
- Områden för att utveckla och förändra är identifierade, och flera förändringsarbeten är igångsatta.
- Valfärd Gävle bedriver sedan tidigare förändrings - och utvecklingsarbeten på systematiskt sätt med projektmetodik för att säkra leveranser, resurser och budget.

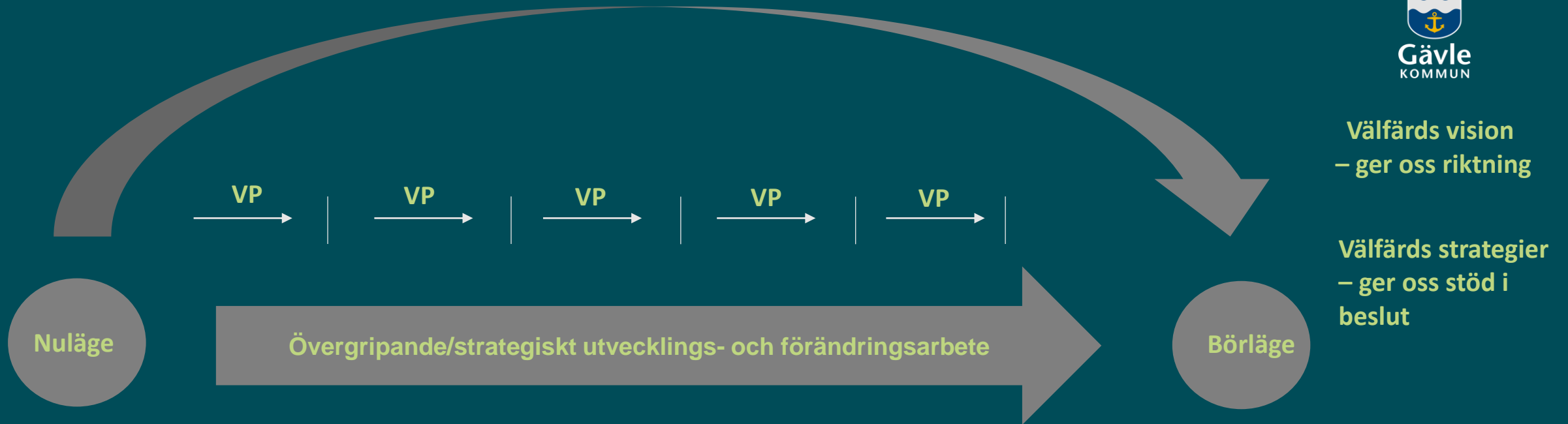
Samlad summering utmaningar

- Förändrings- och utvecklingsprojekten samlas i en utvecklingsportfölj för att uppnå samordning, helhetsbild och prioritera mellan projekt.
- De övergripande projekt som just nu är i fokus gäller främst:
 - Kompetensförsörjning och kompetensutveckling
 - Bemanning
 - Hälso- och sjukvård
 - Förebyggandearbete inom IFO-området

Förändringsarbete

- Genuin förändring tar tid. Det får inte glömmas, och är viktigt att ta med i det fortsatta arbetet i kommunen och i nämndsarbetet.
- Utöver det har de senaste fyra-fem åren (återigen) visat på att vi kommer att behöva hantera oväntade situationer och oplanerade lägen som kan påverka våra förutsättningar på ett betydande sätt.
- I reguljärt förändringsarbete ska ofta flera ansvarsnivåer finnas med (stat-region-kommun), utan även organisationen med dess kunder, medarbetare och chefer behöver involveras och inkluderas.
- Det tar också tid bryta negativa trender. Det kräver ofta systematiska angreppssätt och relativt ofta samverkan med andra organisationer som vi inte har beslutanderätt över.
- För att uppnå avsedda nyttor och effekter med förändringsarbeten krävs omfattande involvering av medarbetare, chefer och stödresurser exempelvis kommunikation, IT, verksamhetsutvecklare, HR. Detta är särskilt viktigt inom komplexa verksamheter som välfärdsnämnderna har att hantera.

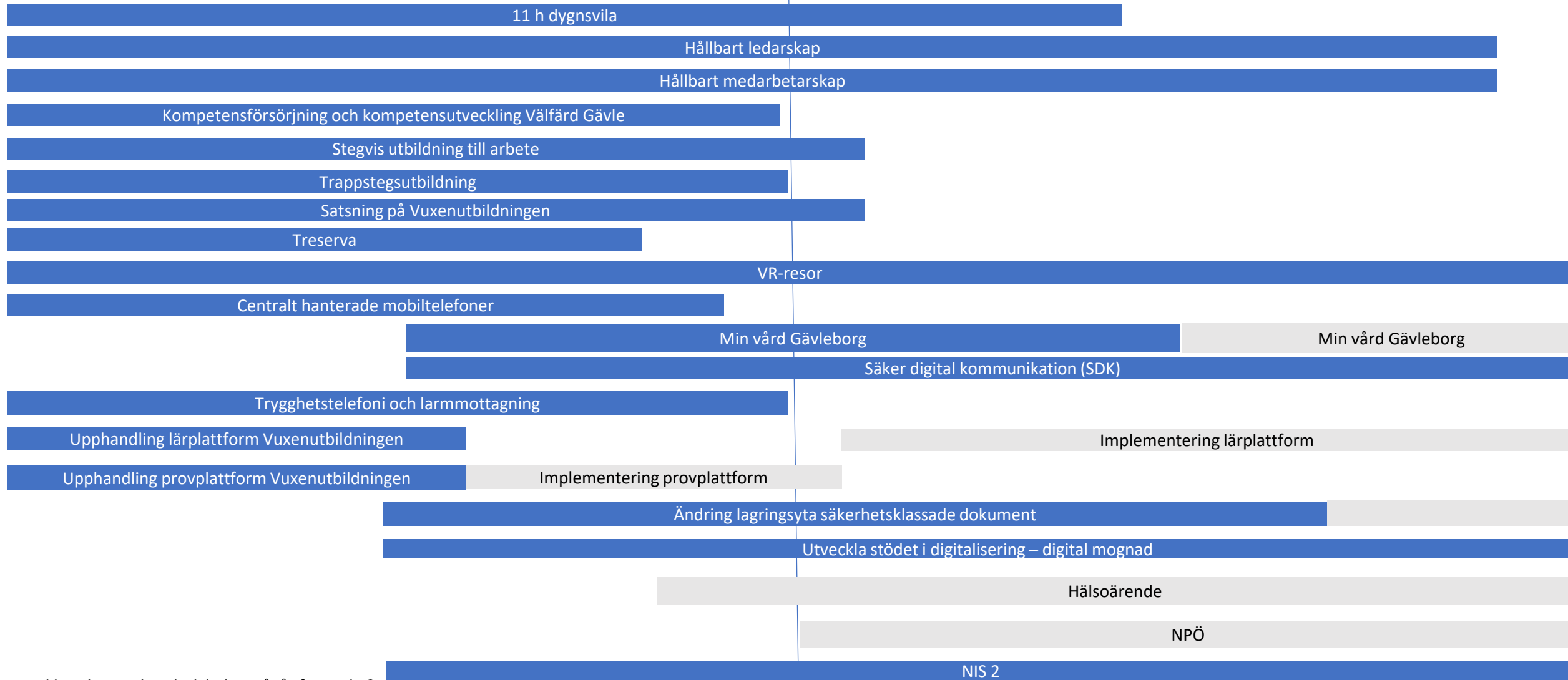
Strategiskt utvecklings- och förändringsarbete

- **Börläge**, dvs ensad beskrivning av hur Välfärds verksamheter behöver se ut om 5 år för att möta utmaningarna.
- Systematiskt arbete med behovsfångst för att identifiera och prioritera de **övergripande/strategiska utvecklings- och förändringsarbeten** som vi behöver bedriva.

2023

2024

- Vad händer med psykisk hälsa, pågår förstudie?
- IFOUS
- Digitala träffpunkter
- Utveckling av föräldragrupper
- Ny fastighet Vux

Arbetet med fastigheter och lokaler

- Valfärd Gävle har under 2023 påbörjat ett utvecklingsarbete med fastighets- och lokalfrågor som syftar till att förbättra planeringsprocesserna för verksamhetslokaler och för boenden.
- Arbetet ska säkerställa att det anläggs ett tydligare strategiskt perspektiv för fastighetsfrågorna inom Valfärd Gävle
- Valfärd Gävle och välfärdsnämnderna ska kunna bli en tydligare beställare i fastighetsfrågor gentemot det centrala fastighetsrådet, ABG, GFAB samt andra aktörer

Gemensamma kommentarer

Ekonomiska förutsättningar 2024 och framåt

	2024	2025	2026	2027	Förändring 2024-2027
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	1201,1	1233,5	1262,5	1293,1	+ 91,9
Omvårdnadsnämnden	1470,6	1473,6	1517,0	1551,6	+ 81
Socialnämnden	630,7	638,4	644,4	650,3	+ 19,6
	3302,5	3345,5	3423,9	3494,9	+ 192,5

Utgångspunkter chefer

- Våra chefer och ledare är (förstås) avgörande för vår förmåga att klara våra uppdrag.
- Den offentliga sektorn och därmed kommunerna är under ett starkt förändringstryck och i ljuset av de utmaningar som belysts behöver chefernas roll, förutsättningar och utveckling lyftas och belysas.
- I flera kommuner i landet pågår just nu analyser och även satsningar där det sätts tak för antal medarbetare per chef, t ex i Uppsala kommun och Göteborgs stad.
- Valfördsnämnderna och Valförd Gävle har kontinuerligt rapporterat om antal medarbetare per chef i sektorn.
- Traditionen är fortfarande stark: i kvinnodominerade yrken där medarbetarnas utbildningsnivå är max gymnasienivå, är cheferna ofta kvinnor och har klart fler medarbetare än inom andra kategorier.

Vad påverkar chefers förutsättningar?

- Utbildningsnivå för både chefer och de medarbetare man ansvarar för
- Chefernas erfarenhet och kompetens
- Komplexitet och krav i medarbetarnas uppdrag – dvs vilken typ av verksamhet det handlar om är viktigt att ta hänsyn till
 - Exempelvis*
 - Handlar det om att ansvar för myndighetsutövning eller är det internt stöd?
 - Finns det regelbundna kontakter med allmänhet (t ex anhöriga) eller är det framförallt interna kontakter
 - Förändringstrycket på verksamheten – både av förändrade lagkrav samt lokala behov
 - Behovet av kontinuerlig samverkan internt och med externa parter?
- Tillgång till medarbetare (ex rekryteringsläge, vikariebehov)
- Stödresurser – omfattning och förmåga

Antal medarbetare/enhet (april 2023)

- 28 enheter har 1 – 10 medarbetare
- 35 enheter har 11 – 20 medarbetare
- 38 enheter har 21 – 30 medarbetare
- 26 enheter har 31 – 40 medarbetare
- 12 enheter har >40 medarbetare varav 56 st är max (tillsvidare och visstid)

- Medelantal/enhet = 21 medarbetare.

Chefers förutsättningar

- För välfärdsnämnderna – som ansvarar för verksamhetsområden som är relativt personaltunga – är kraven på medarbetare och chefer ofta väldigt höga
- Inom Valfärd Gävle finns 38 enheter där chef har ansvar för 31 medarbetare eller fler.
- Ett arbetssätt med multifunktionella team testas nu för att utveckla stödet till kärnverksamheten genom att erbjuda mer förebyggande insatser där ett förstärkt teamarbete mellan stödfunktionerna är mer riktat och offensivt.

Summering Socialnämnden

Slutsatser utifrån ekonomiska förutsättningar 2023 och framåt

- I de preliminära ramarna har en justering på -5 mnkr för att Härbäret (RIA) ska finansieras via bostadssociala medel. Tidigare har redan 1,3 mnkr gått via bostadssociala medan KS gett tillskott till nämnden med 4 mnkr. Justeringen borde därmed göras på 4 mnkr.
- Osäkerheten kring hur externa placeringar kommer utvecklas är betydande (se resonemang tidigare i underlaget). Å ena sidan initierade nämnden ett arbete kring både förebyggande arbete och utvecklad öppenvård i samband med delår 1 utifrån ett tydligt politiskt uppdrag, å andra sidan pekar mycket på (även på nationell nivå) att de externa placeringarna likväl kan komma att öka.
- Detta medför att de ekonomiska förutsättningarna för nämnden är genuint osäkra.
- Noterbart är att regeringen avser bidra med tillfälliga resurser för att implementera en ny socialtjänstlag under 2024 och 2025. Dessa är nödvändiga att tillföra nämnden och ska inte medföra att motsvarande effektiviseringar kan göras.

Socialnämnden

Uppdrag	Lägesbild
Socialnämnden uppdras ta fram en handlingsplan för att fler ska vilja bli familjehem, kontaktfamilj eller kontaktperson för de barn och unga som behöver det.	Pågående, bör fortsätta 2024
Socialnämnden uppdras att möjliggöra förstärkta familjestödsutbildningar och andra stödjande insatser till familjer.	Samverkan med UN och Region Gävleborg genom t ex Barnsäkert och kommande hembesöksprogram
Socialnämnden uppdras att införa fler förebyggande insatser för barn 7-15 år.	Som ovan
Socialnämnden uppdras att stärka det förebyggande arbetet med till exempel fler fältassistenter, införa någon form av första linjens socialtjänst, sociala team eller sociala insatsgrupper som finns närmare barn, familjer och skola och är enklare att komma i kontakt med och som gör mer uppsökande verksamhet. För stärkta förebyggande insatser finns 5 mnkr att ansöka från kommunstyrelsens finansförvaltning genom särskilda beslut.	Klart 2023

Socialnämnden

Uppdrag	Lägesbild
Socialnämnden uppdras att införa en fritidspeng till barn i utsatthet.	Inväntar regering och riksdag
Socialnämnden uppdras att ta fram en handlingsplan för hur metoden "Bostad först" kan införas i Gävle kommun, i syfte att minska hemlösheten.	Pågår